

Harcerz

Brześć

Nr 3-4, 2014 Brześć

«Harcerz Brześcia» -
pierwszy białoruski
magazyn harcerski,
wydawany w
Brześciu

Nad numerem
pracowali:

Redaktor naczelny:

Andrei Turko

Korespondenci: Hanna

Paniszewa, Irena

Russkina, Marina

Głazowa, Krystyna

Pawlukiewicz, Karina

Zboinska

Zdjęcia: Hanna

Paniszewa

Korekta:

Helena Parszyna

Kontakt:

andrew0turko@gmail.com

Aktualności

Udział w uroczystości w Terespolu

21 września 2014 r. 45-osobowa delegacja harcerzy DH im. R. Snarskiego z Brześcia uczestniczyła w uroczystościach odsłonięcia pomnika T. Kościuszki w Terespolu w 220. rocznicę powstania oraz bitwy pod Terespołem 19 września 1794 r. Młodzież pełniła wartę honorową podczas Mszy Świętej w kościele, później asystowała przy pomniku przy ul. Wojska Polskiego. Pomnik zaprojektował Edmund Mikołaj Majkowski.

Dzięki Prezesce Regionalnego Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Nadbużańskiej „Bugowiaki” Bogusławie Hawryluk-Motalińskiej oraz animatorowi kultury z Białej Podlaskiej Cezaremu Nowogrodzkiemu na terenie prochowni twierdzy brzeskiej w Terespolu zorganizowano dla harcerzy z Brześcia ognisko. Wsparcie finansowe okazał także burmistrz Miasta Terespol Jacek Danieluk. We wspólnej imprezie brali udział także harcerze DH „ASTUS” z Białej Podlaskiej. Śpiewano pieśni, harcerze dzielili się swoimi przeżyciami, zdobytymi na wakacjach.

Składamy wyrazy wdzięczności za gościnność i ciepłe serca!

Karina ZBOINSKA

Zdjęcie na okładce:

Harcerze z Brześcia i Białej Podlaskiej podczas uroczystości odsłonięcia pomnika T. Kościuszki w Terespolu

Nowy rok szkolny w drużynach

Tematy naszych pierwszych zbiórek to podsumowanie lata harcerskiego, organizacja życia drużyn - ustalenie rozkładu zajęć, planowanie pracy na cały kolejny rok. Drużyny harcerskie liczą 52 osoby, a wraz z zuchami Gromady „Zające na Łące” jest ich 92.

Działalność harcerzy w Brześciu jest znana i dobrze odbierana przez miejscowe społeczeństwo. Harcerze opiekują się cmentarzami polskimi, pełnią wartę honorową podczas uroczystości, organizują konkursy pieśni patriotycznych. Chętnie też wyjeżdżają na obozy letnie do Polski.

Na pierwszej zbiórce II Drużyny Harcerskiej im. R. Snarskiego gościliśmy drużynową 3 DH im gen. Ludwika Bittnera z Janowa Podlaskiego Agnieszkę Żuk. Harcerze z Janowa Podlaskiego od trzech lat utrzymują kontakty z DH im. Ryszarda Snarskiego oraz uczestniczą we wspólnych imprezach na pograniczu polsko-białoruskim: w rekolekcjach harcerskich, w jarmarkach transgranicznych oraz festynach.

Niestety, w roku bieżącym harcerze z Brześcia nie mogli wyjechać na obóz do Macierzy, który w ciągu dwóch poprzednich lat był organizowany w Stężycy pod Gdańskiem i cieszył się wielkim zainteresowaniem. Zrodziło to konieczność zorganizowania swojej stancy harcerskiej do obozowania. Wybrano miejsce w Szostakowie nad stawem, blisko Placu Romualda Traugutta, wybrukowanego w tym roku przez harcerzy, rodziców oraz wolontariuszy Forum Polskich Inicjatyw Lokalnych Brześcia i Obwodu Brzeskiego w hołdzie naszemu bohaterowi narodowemu w 150. rocznicę jego męczeńskiej śmierci. Tamże przyjmowani byli w sierpniu br. uczestnicy XIV Rajdu Katyńskiego. Młodzież uznała, że Szostakowo będzie dobrym miejscem na I Obóz Harcerski dla harcerzy Brześcia oraz obwodu brzeskiego w roku następnym.

Harcerze na Letniej Szkole w Warszawie

Nasza bardzo ciekawa podróż do Warszawy odbyła się w dniach 29 czerwca – 8 lipca 2014 r. Przyjechaliśmy na zaproszenie Fundacji „Polonia – Ruthenia”, która zorganizowała Letnią Szkołę pt. „Wars i Sawa”.

Zamieszkaliśmy w domu na Starówce w bardzo dobrych warunkach. Opiekowały się nami wychowawczynie: pani Irena Russkina i pani Swietłana Maniakowa. Każdego dnia

mieliśmy po 4 lekcje języka polskiego, literatury polskiej, historii oraz kultury. Po obiedzie (bardzo smacznym) zawsze chodziliśmy na wycieczki po Warszawie. Byliśmy na Zamku, w Centrum Kopernika oraz w Muzeum Wojska Polskiego. Wieczorem oglądaliśmy śpiewającą fontannę, to jest naprawdę wspaniałe widowisko. Byliśmy również na 30. piętrze Pałacu Nauki i Kultury, skąd można podziwiać Warszawę. Ona jest bardzo piękna i rozległa.

Poza tym udało nam się dotrzeć do miejsca stracenia Romualda Traugutta w Cytadeli, gdzie obecnie stoi pomnik oraz krzyż. Było to dla nas szczególnie ważne, dlatego że wiosną 2014 r. nasi harcerze wraz z rodzicami wybrukowali Plac Romualda Traugutta w miejscu urodzin ostatniego dyktatora powstania styczniowego.

Dzięki Letniej Szkole dowiedzieliśmy najważniejszych faktów polskiej historii i kultury, oraz poznaliśmy bohaterów Polski. Teraz jeszcze staranniej zaczniemy się uczyć języka polskiego.

Radosny czas obozowy

11 – 19 lipca 2014 roku odbył się III Dzienny Obóz Zuchowy Gromady „Zające na Łące” działającej przy Forum Polskich Inicjatyw Lokalnych Brześcia i Obwodu Brzeskiego. Uczestniczyło w nim 16 zuchów w wieku od 5 do 9 lat. Pomieszczenie do przeprowadzenia zajęć udostępniła firma „AKC MOST”. Program merytoryczny obozu został opracowany i zrealizowany przez drużynową Annę Polijechową oraz wychowawczynię Irenę Russkiną.

Rozpoczęcie obozu odbyło się pod hasłem „Zuchy to my!” Dzień obozowy zaczynał się od modlitwy oraz hymnu gromady „Słoneczko”. Drużynowa ogłaszała temat dnia, do którego nawiązywały wszystkie zajęcia, pływy, majsterki i wycieczki. Na obiad zuchy chodziły do restauracji „ENERGIA”, gdzie poznawały podstawowe zasady etykiety.

Drugi dzień dzieci spędziły na integracyjnej wycieczce z rodzicami w Szostakowie – miejscu urodzenia Romualda Traugutta – bohatera narodowego Polski i Białorusi. Od dwóch lat harcerze Brześcia brukują w tym miejscu Plac ku jego pamięci oraz planują wybudować nad znajdującym się w pobliżu stawem stanicę harcerską. Mimo niepogody udało się wyłożyć kolejny pas kamieni i poszerzyć w ten sposób powierzchnię placu. Została także przeprowadzona gra terenowa dla zuchów na temat historii Polski.

Trzeci dzień był poświęcony tematowi morskich przygód oraz piratom. W kolejnym dniu maluchy odwiedziły ZOO, a podczas popołudniowej majsterki zrobiły z papieru zajaczkę i łabędzie. W piątym dniu obozowym dzieci za pomocą gier poznały wszystkie rodzaje transportu, poszerzyły słownictwo związane z podróżą, nauczyły się nowych piosenek i piosenek. Szósty dzień odbył się pod hasłem „Bajka”. Słuchanie bajki „Kopciuszek” zostało połączone z zabawami słownymi. Następnie każde dziecko ulepiło z plasteliny

pantofelek dla Kopciuszka. W siódmym dniu obozowym zostały zrealizowane zajęcia o tematyce cyrkowej, mające charakter przedstawienia cyrkowego. Dobrze dobrana muzyka stworzyła odpowiedni nastrój, zaś stroje dzieci, malowanie twarzy były zgodne z tradycjami cyrkowymi. Każdy zrobił sobie czapeczkę i nos klauna, a później wszystkie dzieci wystąpiły jako artyści z własnymi numerami cyrkowymi.

W sobotę odbyło się przedstawienie, podczas którego rodzice i dziadkowie podziwiali nowe umiejętności oraz różnorodną twórczość swoich dzieci. Program występu zadowolili wszystkich. W ciągu ośmiu dni obozowych dzieci nie tylko poszerzyły zasób polskiego słownictwa, ale również się ze sobą zaprzyjaźniły. Każde dziecko otrzymało prezent od organizatorów obozu.

Harcerze na Warsztatach Akademii Młodzieżowej w Motyczu Leśnym

22-30 lipca 2014 r. 14 harcerzy z II oraz III DH im. Ryszarda Snarskiego z Brześcia odbyli szkolenia liderские w Motyczu Leśnym na zaproszenie Fundacji „Szczęśliwe Dzieciństwo” z Lublina.

Program szkoleń składał się z pięciu rodzajów aktywności młodzieży:

- warsztaty dotyczące znaczenia polskiej kultury, historii oraz tradycji;
- realizacja przez uczestników inicjatyw kulturalnych w oparciu o metodę Giełdy Inicjatyw;
- wycieczki edukacyjne do Częstochowy oraz Muzeum na Majdanku;
- zajęcia wypoczynkowo-integracyjne;
- szkolenia z liderstwa oraz organizacji działania społecznego.

Zgodnie z programem zostały założone firmy młodzieżowe: kulinarna, animacyjna, turystyczna, teatralna, medialna, które realizowały zadania polegające na zdobyciu umiejętności krzewienia oraz popularyzacji tradycji i kultury polskiej. Prezentacja dorobku firm nastąpiła w ostatnim dniu pobytu. Wszyscy byli zdziwieni skutecznością metodyki, zdobytej na Warsztatach Akademii Młodzieżowej. Harcerze postanowili, że w roku szkolnym 2014/15 będą starali się powtórzyć udane formy aktywności w swojej działalności w Brześciu.

Apel ku czci Romualda Traugutta

5 sierpnia 2014 roku w Szostakowie rej. kamienieckiego odbył się apel ku czci Romualda Traugutta w 150. rocznicę Jego Śmierci.

Odprawiono Mszę Świętą za duszę bohatera narodowego, która była celebrowana przez ks. Andrzeja Borodzicza. Poświęcony został

krzyż wzniesiony ku pamięci naszego rodaka oraz tablica informacyjna w języku polskim i białoruskim. Obecni byli: Konsul RP w Brześciu Robert Nowakowski, Cezary Nowogrodzki - animator kultury z Białej Podlaskiej, Ryszard Boś - członek zarządu Fundacji Kościuszkowskiej z Warszawy, przedstawiciele miejscowej władzy rej. kamienieckiego na Białorusi: Mikołaj Budziłowicz - prezes miejscowej Rady Wiejskiej, Mikołaj Gromik - kierownik Wydziału Ideologii i Kultury Kamienieckiego Komitetu Wykonawczego, prezes Fundacji Kościuszkowskiej z Brześcia Leonid Niesterczuk, krajoznawca Mikołaj Własiuk, Dyrektor PSS im. I. Domeyki w Brześciu Alina Jaroszewicz, harcerze DH im. R. Snarskiego w Brześciu, harcerze DH im. R. Traugutta w Grodnie, przedstawiciele UTW "Uścisk Dłoni" w Brześciu, koordynatorki Forum Polskich Inicjatyw Lokalnych Brześcia i Obwodu Brzeskiego Halina Mickiewicz oraz Janina Prudnikowa.

Wszyscy zjednoczyli się w modlitwie za duszę R. Traugutta podczas Mszy Świętej, po zakończeniu której odśpiewano „Rotę”. Następnie delegacja udała się do domu państwa Mickiewiczów w pobliskich Peliszczach na piknik harcerski.

Działania te przyczyniły się do ocalenia wspólnego dziedzictwa kulturowego, popularyzacji historii Powstania Styczniowego i osoby Romualda Traugutta, a również do integracji miejscowego środowiska.

Harcerska przygoda w Lublinie

W dniach 15-17 sierpnia 2014 r. w Lublinie po raz ósmy odbył się Jarmark Jagielloński – Święto Rzemiosła Ludowego na Starym Mieście. Razem z twórcami ludowymi z Białorusi do Lublina na spotkanie harcerskie pojechali przedstawiciele DH im. Ryszarda Snarskiego, wśród których było 2 opiekunów – pan Andrzej Samusienko i pani Helena Charko, drużynowa III BDH Marina Głazowa, drużynowy II BDH Dymitr Charko oraz sześcioro harcerzy – Paweł, Nikita, Władek, Diana, Karina oraz Elżbieta.

Wyjechaliśmy z Brześcia nad ranem, a o godzinie 10 już byliśmy na Starówce w Lublinie. Mistrzowie sztuki ludowej ubrali się w piękne stroje ludowe i zaczęli rozpakowywać swoje arcydzieła. A my w międzyczasie pospacerowaliśmy po ulicach miasta i zorganizowaliśmy sobie śniadanie. O 11 do nas przyszły dwie instruktorki Hufca Lublin ZHP Aleksandra Mroczek i Aleksandra Dudziak.

Dziewczyny zaprowadziły nas do hufca, gdzie mieliśmy mieszkać przez te 3 dni. Jak powiedziała druhna Ola Mroczek (opiekowała się nami przez cały czas pobytu w Lublinie), wcześniej domek pełnił funkcję hurtowni sklepu mięsnego. Remont harcerze zrobili własnoręcznie, z wyjątkiem łazienki. Dzisiaj w hufcu są 2 wielkie pokoje do zbiórek (w jednym z których mieliśmy sypialnię), 2 mniejsze pokoje, kuchnia, łazienka oraz biuro. Po dotarciu na miejsce mieliśmy 3 godziny na odpoczynek i przygotowanie do wspólnej zbiórki nad Zalewem Zemborzyckim. Zbiórkę prowadziła Kasia – drużynowa DH „Paradoks” ze Świdnika. Najpierw mieliśmy gry i zajęcia integracyjne. Poznaliśmy swoje imiona, wiek, zainteresowania, wspólne cechy. Później Kasia podzieliła nas na zastępy i mieliśmy do wykonania kilka zadań na różnych punktach: ułożyć wierszyk o Andrzeju Małkowskim, odnaleźć kartkę za pomocą kompasu, rozszyfrować kilka wyrazów, przenieść menażkę z wodą na linkach i wiele innych. Po wykonaniu zadań mieliśmy ognisko i harcerski piknik, podczas którego harcerze drużyny „Paradoks” nauczyli nas gotować jajka i tosty po harcersku. Śpiewaliśmy piosen-

ki i bawiliśmy się. Kiedy wracaliśmy do hufca, było już ciemno. Od razu po przyjeździe założyliśmy mundurki i udaliśmy się do pokoju, gdzie zaczęła się nocka harcerska, w zorganizowaniu której wzięli udział harcerze prawie wszystkich drużyn Lublina. Gdzieś około dziesiątej organizatorzy znów podzielili DH im. R. Snarskiego i DH „Paradoks” na patrole mieszane. Każdy patrol został skierowany do punktu, w którym miał wykonać kilka zadań dotyczących historii

harcerstwa: przypomnieliśmy sobie biografię naczelnego scouta świata Roberta Baden-Powella oraz Powstanie Warszawskie i działalność Szarych Szeregów. Po 30 minutach zebraliśmy się razem w kręgu na świeczkowisko i każdy patrol zaprezentował swoje wyniki: ktoś zrobił Krzyż Harcerski własnymi rękoma, ktoś namalował i nagrał punkty Prawa Harcerskiego, ktoś prowadził musztrę... Było już po dwunastej, ale nikt nie spał. Po zbiórce harcerze robili sobie herbatkę, bawili się razem i śpiewali piosenki harcerskie. O czwartej rano zaczęła się „Mafia po harcersku”...

Poszliśmy spać dopiero wpół do szóstej. A już o jedenastej wyruszyliśmy na spacer. Kilka harcerek pokazało nam miasto i opowiedziało niektóre ciekawostki o Lublinie. Po obiedzie odwiedziliśmy muzeum i wieżę Zamku Lubelskiego. Od razu po zwiedzeniu Zamku poszliśmy na Plac przed Teatrem im H.Ch. Andersena, gdzie o godz. 18.00 zaczęły się letnie improwizacje teatralne pt. „Legendy Starego Miasta”, inspirowane Legendami Lublina. Wieczorem wróciliśmy do hufca i już do końca dnia bawiliśmy się ze sobą, a chłopaki grali na gitarze.

Trzeciego dnia pobudka była o dziesiątej. Mieliśmy spakować wszystkie swoje rzeczy, posprzątać w hufcu i wrócić na jarmark. Później drużna Ola odprowadziła nas do kaplicy Świętej Trójcy i się pożegnała. Bardzo serdecznie podziękowaliśmy za zaproszenie do Lublina i wspaniałą opiekę. Zaprosiliśmy harcerzy z Polski do siebie. Żegnaliśmy się jak naprawdę dobrzy koledzy!

Wszyscy byli bardzo zadowoleni z tego spotkania harcerzy w Lublinie. Jest ono jednym z najprzyjemniejszych wspomnień naszego lata harcerskiego!

Marina GŁAZOWA

Wspólny biwak z Rajdem Katyńskim

W tym roku XIV Rajd Katyński odwiedził po raz pierwszy Ziemię Brzeską w ramach corocznej pielgrzymki do Katynia. Związane to jest z 150. rocznicą powstania styczniowego oraz z prężną działalnością polskiego harcerskiego środowiska w Brześciu, która została zauważona w patriotycznych kręgach w Polsce.

23 sierpnia 2014 r. harcerze Brześcia powitali XIV Rajd Katyński na przejściu granicznym „Warszawski Most”. Następnie razem udaliśmy się na polskie cmentarze w Brześciu, gdzie złożyliśmy wieńce oraz zapaliliśmy znicze na grobach polskich żołnierzy. Dalsza droga Rajdu szła prosto do Szostakowa w rej kamieniecki (miejsce urodzin Romualda Traugutta), gdzie został zaplanowany nocleg. Dotarliśmy na miejsce późnym wieczorem i postawiliśmy tam namioty.

Czas, spędzony z Rajdem Katyńskim w Szostakowie nad stawem zaowocował wspólnym ogniskiem oraz smaczną zupą rybną, którą przygotowali harcerze na wspólny posiłek, śpiewaniem polskich pieśni patriotycznych, zapoznaniem się ze sobą. Pobudka następnego dnia w niedzielę była o 7.00 rano. Mszę Świętą w warunkach polowych na Placu Romualda Traugutta w Szostakowie celebrował ks. Dariusz Stańczyk, który wygłosił piękne kazanie o miłości do Ojczyzny. Harcerze pełnili wartę honorową przy krzyżu na placu. Modliliśmy się wspólnie o beatyfikację Romualda Traugutta.

Na pożegnanie Rajd Katyński obdarzył harcerzy plecakami, książkami oraz artykułami biurowymi na nowy rok szkolny, jak również zafundował podróż harcerzy DH im. Ryszarda Snarskiego na konferencję do Centrum Edukacyjnego IPN w Warszawie w dniu 29 sierpnia 2014 r. Rajd Katyński wyruszył z Szostakowa o 9.00. w kierunku Kosowa Poleskiego, Mazurek, Hruszówki oraz dalej do Kuropat i Katynia.

Konferencja w Centrum Edukacyjnym IPN

29 sierpnia w Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie odbyła się Konferencja „Związek Obrońców Wolności - nieznaną kartą historii Brześcia” zorganizowana przez Forum Polskich Inicjatyw Lokalnych Brześcia i Obwodu Brzeskiego. Konferencja podsumowała kolejny etap prac badawczych uczniów oraz nauczycieli Polskiej Szkoły Społecznej im. I. Domeyki na temat historii polskiej młodzieżowej organizacji „Związek Obrońców Wolności” działającej w Brześciu i na obszarze Polesia.

Organizacja ta walczyła o prawa człowieka na ziemiach wcielonych do ZSSR po drugiej wojnie światowej w latach 1945–1948. Jej dowódcą był Zygmunt Stachowicz, ps. „Żmudzin”, zastępcami - Leonard Konikiewicz, ps. „Topola” oraz Ryszard Snarski, ps. „Soroka”, duchowym opiekunem ZOW był ks. Wacław Jaziewicz, ps. „Żuraw”.

Celem organizacji było ratowanie polskości na tych terenach przed rusyfikacją, bolszewizmem i wynarodowieniem, szerzenie świadomości narodowej, zachowanie wartości kultury polskiej, organizowanie nauczania języka polskiego oraz historii. Działacze ratowali polskie pamiątki, krzyże, miejsca polskiej pamięci narodowej, wspomagali potrzebujących Polaków. ZOW nie stawiał przed sobą celów zbrojnych, gdyż nie widział sensu takiej walki. ZOW miał swoich ludzi w Brześciu, Kobryniu, Peliszczach, Baranowiczach, Nieświeżu, Horodcu, Załuziu, Kamieniu Litewskim. W szczytowym momencie swojej działalności liczył blisko 200 osób. Na skutek zdrady w lipcu 1948 roku działacze ZOW zostali aresztowani i skazani na 25 lat łagrów na Workucie i dalej na 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Dopiero po śmierci Stalina działacze ZOW zaczęli wracać do Brześcia. Część z nich wyjechała do Polski, niektórzy pozostali na ziemi ojców.

Historia tej organizacji ciągle pełna jest „białych plam”, dlatego że ważniejsze źródła – akta śledcze członków ZOW z roku 1948 - pozostają niedostępne dla historyków z przyczyn prawno-politycznych. Wspomnienia członków ZOW są podstawowym źródłem odtwarzania tej nieznaney karty historii Brześcia i Polesia. Uczniowie Polskiej Szkoły Społecznej im. I. Domeyki w ciągu lat 2007-2011 nagrali trzy filmy dokumentujące wspomnienia członków ZOW, zebrali bibliografię dotyczącą historii ZOW, uczestniczyli w Programie Edukacyjnym IPN „Opowiem ci o wolnej Polsce”.

W konferencji wzięli udział nauczyciele oraz uczniowie PSS im. Domeyki, harcerze, liderzy Forum Polskich Inicjatyw Lokalnych Brześcia i Obwodu Brzeskiego i, co ważne, dawny członek ZOW - Stanisław Selutin. Uczestniczyli także córka członkini ZOW Ariadny Teleman – Łucja, wdowa po zastępcy ZOW Ryszardzie Snarskim – Ewa Snarska, bratanica członka ZOW – Danuta Zboinska, oraz inni członkowie rodzin. Ich wspomnienia podczas Konferencji uzupełniły obraz dziejów ZOW. Referat pt. „Związek Obrońców Wolności – nieznaną kartą historii Brześcia” wygłosiła mgr Hanna Paniszewa – nauczycielka historii w PSS im. I. Domeyki w Brześciu.

Konferencja zorganizowana tuż przed nowym rokiem szkolnym, według relacji uczestników, wzmocniła więź Polaków z Brześcia z Macierzą. Była także krokiem naprzód w dziele przybliżania mieszkańcom współczesnej Polski realiów życia w Brześciu i obwodzie brzeskim, aby mogli lepiej rozumieć dzisiejszą sytuację Polaków na Białorusi.

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom oraz Centrum Edukacyjnemu IPN za udostępnienie sali. Szczególne wyrazy wdzięczności kierują również do uczestników XIV Rajdu Katyńskiego, którzy sfinansowali przyjazd delegacji z Brześcia do Warszawy.

Pierwszy białoruski magazyn harcerski,
wydawany w Brześciu

Nakład: 100 egzemplarzy

© **Andrei Turko, 2014**